

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **J., X., X.**, Írsko, zast. J., advokátom, M., proti žalovanému: **F., D.**, zast. J., advokátom, M., **o zaplatenie 98 524,-- Sk**, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cb 115/03-199 zo dňa 4. mája 2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cb 115/03-199 zo dňa 4. mája 2007 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd žalobu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť 38 064,20 Sk na náhradu trov konania žalovanému k rukám jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pri rozhodovaní vychádzal z doteraz vykonaného dokazovania na súde prvého stupňa a konania na odvolacom súde a dospel k záveru, že žalobe nie je možné vyhovieť. Žalobca súdu nepreukázal hodnovernými dokladmi, kto zaň podpisoval zmluvy o postúpení pohľadávky, z ktorých si uplatnil právo na zaplatenie úrokov z omeškania, za oneskorenie vyplatenia menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov F. vydaného v súlade s ust. § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Ďalej žalobca súdu nepreukázal, že postupca v čase podpisovania zmluvy o postúpení pohľadávky bol vlastníkom dlhopisu F., z ktorého postúpil príslušenstvo pozostávajúce z úroku z omeškania a tento úrok podľa jednotlivých zmlúv o postúpení pohľadávky nebol špecifikovaný k uplatnenému nároku žalobcu. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie. V odvolaní uviedol, že prvostupňový súd nesprávne vyhodnotil dokumenty nachádzajúce sa v súdnom spise a riadil sa pri posudzovaní veci nesprávnymi právnymi úvahami. Žalobca má za to, že zo strany súdu ide o nepochopenie predmetu prejednávaného sporu. Úroky z omeškania sú predmetom samostatného peňažného záväzku medzi dlžníkom a veriteľom. Je to záväzok akcesorický a zodpovednostný, ktorý môže vzniknúť, ak medzi veriteľom a dlžníkom existuje iný hlavný peňažný záväzok a došlo práve k porušeniu primárneho právneho vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom. Medzi žalovaným a postupcami existoval záväzok z cenného papiera, ktorý predstavoval kontraktačný záväzok emitenta cenného papiera voči majiteľovi cenného papiera zaplatiť menovitú hodnotu a výnos z cenného papiera, založený vydaním a nadobudnutím cenného papiera. Záväzok z omeškania vznikol postupcom až po tom, čo si žalovaný nesplnil včas svoju povinnosť splatiť dlhopisy. Záväzok zaplatiť úrok z omeškania zanikne spolu s primárnym záväzkom v prípade, že dlžník vyrovná primárny záväzok spolu so záväzkom zaplatiť úroky z omeškania. Záväzok zaplatiť úroky z omeškania však môže zaniknúť až po zániku záväzku z cenného papiera. Tak ako sa to stalo v tomto prípade. Žalovaný uhradil postupcom menovitú hodnotu a výnos dlhopisu, čo možno v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o cenných papieroch považovať za úplné splatenie dlhopisu. Úplným splatením dlhopis zanikol. Táto skutočnosť však nemala vplyv na záväzok z omeškania, ktorý trvá naďalej. Prvostupňový súd však žiadal, aby žalobca preukázal, že postupca bol v čase podpisovania zmluvy o postúpení pohľadávky vlastníkom dlhopisov. Túto skutočnosť však žalobca objektívne nemohol preukázať. Postupcovia neboli v čase podpisovania zmlúv o postúpení pohľadávky majiteľmi dlhopisov, nakoľko dlhopisy ako cenné papiere oprávňujúce na peňažné plnenie splatením ich menovitej hodnoty a výnosu zanikli. V samotnej zmluve o postúpení pohľadávky sa uvádza, že postupovaná pohľadávka pozostáva z úrokov z omeškania, ktoré vznikli z dôvodu omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu voči postupcovi, ktorý spočíval vo vyplatení menovitej hodnoty a výnosu vydaného v zmysle ust. § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Je teda jednoznačné, že na žalobcu boli na základe zmlúv o postúpení pohľadávok postúpené len záväzky z omeškania, ktoré sú samostatnými záväzkami. Žiadosť súdu na preukázanie uvedenej skutočnosti je z tohto dôvodu nelogická a právne neopodstatnená. Takisto nie je správne tvrdenie prvostupňového súdu, že úrok podľa jednotlivých zmlúv nebol špecifikovaný k uplatnenému nároku žalobcu. Žalobca má za to, že súdu doložil všetky potrebné dôkazy, na základe ktorých bolo možné žalovanú sumu identifikovať. Namietal, že z rozsudku nie je zrejmé, prečo súd spochybňuje

podpis žalobcu na zmluvách o postúpení pohľadávky. Žalobca predložil súdu splnomocnenie, v ktorom splnomocnil tretiu osobu na podpísanie zmlúv o postúpení pohľadávok. Podpis štatutárneho zástupcu žalobcu je na predmetnom splnomocnení úradne overený. Priamo v splnomocnení je uvedené meno a priezvisko, trvalé bydlisko a rodné číslo splnomocnenca a jeho podpis. Ďalej namietal, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nespĺňa požiadavky ustanovené v § 157 ods. 2 O. s. p. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vôbec nie je zrejmé, akými úvahami sa súd pri hodnotení dôkazov riadil, ktoré dôkazy bral pri svojom rozhodovaní do úvahy a z akého dôvodu nepovažoval listinné dôkazy predložené žalobcom za hodnoverné. Taktiež sa v ňom vôbec nenachádza právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a návrhu vyhovel v celom rozsahu a priznal žalobcovi trovy konania.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že má za to, že súd v predmetnej veci rozhodol správne, vychádzajúc z dôkazov, ktoré súdu predložil žalobca a ktoré nepreukázali nároky, ktoré si žalobca voči žalovanému uplatňuje v predmetnom konaní. V žiadnom prípade nemožno konštatovať, že zo strany súdu išlo o nepochopenie predmetu prejednávaného sporu, žalovaný nikdy nenamietal skutočnosť, že osoby, ktoré postupovali údajné pohľadávky na zaplatenie úrokov z omeškania súvisiacich s vyplácaním dlhopisov F., neboli v čase uzatvorenia zmlúv o postúpení pohľadávok vlastníckymi dlhopisov F.. Žalovaný v tomto smere poukázal a naďalej trvá na tom, že žalobca relevantným spôsobom nepreukázal, že dotknuté fyzické osoby – domnelí pôvodní veritelia žalovaného boli v čase ich postúpenia na žalobcu, t. j. uzavretia zmlúv o postúpení pohľadávok, skutočnými vlastníckymi týchto pohľadávok. Dlhopisy F. mohli totiž ich pôvodní majitelia do konca roku 2000 prevádzať, a taktiež sa mohli stať vlastníctvom iných subjektov, na základe iných právne významných skutočností. Navyiac osoby, ktoré boli majiteľmi dlhopisov F. v deň 31. 12. 2000, mohli v mesiacoch január až apríl 2001 prevádzať samotné nároky na výplatu menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov F.. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že fyzické osoby, s ktorými boli príslušné zmluvy o postúpení pohľadávok uzavreté, boli skutočne osobami oprávnenými na výplatu dlhopisov F.. Žalobca teda nepreukázal existenciu primárneho záväzku medzi žalovaným a dotknutými fyzickými osobami, a preto sa nemôže domáhať ani nárokov vyplývajúcich z akcesorických vzťahov, súvisiacich s údajným omeškaním žalovaného s vyplácaním dlhopisov F.. Žalobca žiadnymi relevantnými dôkazmi tiež nepreukázal skutočnosť, na základe ktorých bolo možné vyčísliť úroky z omeškania uplatňované voči žalovanému. Samotné uvedenie údajných úrokov

z omeškania uplatňovaných žalobcom voči žalovanému vo výzve na zaplatenie dlžnej sumy nie je dostatočnou špecifikáciou požadovaných súm. Vo vzťahu k pravosti podpisov na zmluvách o postúpení pohľadávok, na základe ktorých si žalobca uplatňuje údajné nároky na úroky z omeškania voči žalovanému, žalobca nepreukázal spôsob (postup) podpisovania zmlúv zo strany žalobcu, ako ani pravosť podpisov samotných postupcov. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol všetky skutočnosti, ktoré ust. § 157 ods. 2 O. s. p. vyžaduje, náležite odôvodnil záver, že žalobu zamietá, keďže žalobca nároky uplatnené voči žalovanému relevantným spôsobom nepreukázal.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 písm. e/ O. s. p., napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O. s. p. zrušil a podľa odseku 3 tohto ustanovenia vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vychádzal zo zistenia, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo na zaplatenie úrokov z omeškania, ktoré malo vzniknúť v dôsledku omeškania žalovaného s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov emitovaných žalovaným. Žalobca tvrdil, že žalovaný sa dostal do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov, ktoré bol povinný splatiť v súlade s ust. § 24 ods. 6 Zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v platnom znení v deň ich splatnosti stanovený na 31. 12. 2000. Žalovaný menovitú hodnotu a výnosy dlhopisov splatil až po uplynutí tejto lehoty, je toho názoru, že v dôsledku omeškania žalovaného mu vzniklo právo na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 17,6 % ročne odo dňa nasledujúceho po dni splatnosti dlhopisov až do dňa ich úplného splatenia. Žalovaný s právnym názorom žalobcu nesúhlasil a tvrdil, že dlhopisy splatil v lehote stanovenej v § 24 ods. 11 zákona č. 92/1991 Zb., a teda včas. Právna úprava dlhopisov F. je upravená v Zákone č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby v znení neskorších zmien a doplnkov.

Dlhopisy vydávané na základe ust. § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. sa stali splatnými dňa 31. 12. 2000. K tomuto záveru dospel aj Najvyšší súd SR, ako súd dovolací, ktorý vo svojom zrušujúcom rozhodnutí uviedol, že počnúc dňom 01. 01. 2001 sa žalovaný dostal do omeškania, pretože pohľadávky veriteľov nadobudli novú kvalitu. Totiž do doby, kým sa veriteľove pohľadávky stanú splatné, nemôžu veritelia požadovať na dlžníkovi ich splnenie. Akonáhle sa ale pohľadávka stane splatnou, dlžník je povinný ju uhradiť, a ak tak neurobí, tak veriteľ je oprávnený domáhať sa jej splnenia na súde, a to podaním príslušnej

žaloby na plnenie. Uvedeným dňom splatenie dlhopisu už bolo žalovateľné, a to aj s úrokmi z omeškania. Žalovaný začal vyplácať dlhopisy ich vlastníkom až od apríla 2001. Okamihom vyplatenia menovitej hodnoty a výnosu z dlhopisu, dlhopis zanikol. Táto skutočnosť však nemala žiadny vplyv na vznik a trvanie nároku na úrok z omeškania, z dôvodu oneskoreného splatenia dlhopisov žalovaným. Závazok z omeškania vznikol postupcom až po tom, čo si žalovaný nesplnil včas svoju povinnosť splatiť dlhopisy. Zo samotnej zmluvy o postúpení pohľadávky vyplýva, že postupovaná pohľadávka pozostáva z úrokov z omeškania, ktoré vznikli z dôvodu omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu voči postupcovi, ktorý spočíval vo vyplatení menovitej hodnoty a výnosu dlhopisu vydaného v zmysle ust. § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Na žalobcu boli teda na základe zmlúv o postúpení pohľadávok postúpené len záväzky z omeškania, ktoré sú samostatnými záväzkami. Z uvedených dôvodov nemohol byť postupca v čase podpisovania zmluvy o postúpení pohľadávky vlastníkom dlhopisov.

Dovolací súd viazaný dovolacou otázkou vymedzenou odvolacím súdom v rozsudku zaujal stanovisko len k tejto pomerne úzko vymedzenej otázke a nezaoberal sa ďalšou rozsiahlou argumentáciou účastníkov, ktorá s touto dovolacou otázkou nesúvisela.

Žalovaný v priebehu konania však uplatnil ďalšie námietky, okrem iného namietal, že sa nemohol dostať do omeškania, nakoľko žalobca a ani pôvodní vlastníci pohľadávok, uplatňovaných v tomto konaní, v čase splatnosti týchto pohľadávok, neprišli na zákonné miesto ich plnenia a neposkytli tak súčinnosť k ich splneniu. Žalobca tak nepreukázal, že domnelí pôvodní veritelia, resp. vlastníci pohľadávok, uplatňovaných žalobcom v tomto konaní, boli v čase ich postúpenia na žalobcu, zmluvami o postúpení, skutočnými veriteľmi, resp. skutočnými majiteľmi týchto pohľadávok. Pôvodní veritelia dlhopisov vydaných žalovaným, mohli až do konca roku 2000 uvedené dlhopisy prevádzať na iné osoby a v mesiacoch január až apríl 2001 mohli prevádzať samotné nároky na výplatu menovitých hodnôt a výnosov uvedených dlhopisov na tretie osoby. Pritom presný zoznam majiteľov dlhopisov, ani osôb ktorým boli dlhopisy splatené, nebol nikdy zverejnený a samotný žalovaný vyhotovil komplexnú evidenciu až po ukončení splácania dlhopisov F. v roku 2002. Žalobca nepreukázal, či osoby uvedené v jednotlivých zmluvách o postúpení pohľadávok tieto skutočne podpísali, obdobne táto skutočnosť nebola preukázaná ani vo vzťahu k podpisom na týchto zmluvách na strane žalobcu.

Prvostupňový súd po oboznámení sa s doteraz vykonaným dokazovaním a opätovnom výsluchu účastníkov žalobu zamietol. Rozhodol tak s odôvodnením, že žalobca nepreukázal hodnovernými dokladmi, kto zaň podpisoval zmluvy o postúpení pohľadávky, z ktorých si uplatnil právo na zaplatenie úrokov z omeškania, za oneskorenie vyplatenia menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov F., vydaného v súlade s ust. § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. Ďalej podľa názoru súdu nepreukázal, že postupca v čase podpisovania zmluvy o postúpení pohľadávky bol vlastníkom dlhopisu F., z ktorého postúpil príslušenstvo pozostávajúce z úroku z omeškania a tento úrok podľa jednotlivých zmlúv o postúpení pohľadávky nebol špecifikovaný k uplatnenému nároku žalobcu.

Ako vyplýva z obsahu spisu, krajský súd vykonal s ohľadom na predmet sporu identifikovaný žalobcom deklarovanými rozhodnými skutočnosťami pomerne rozsiahle dokazovanie, takže bolo tak vecou prvostupňového súdu, aby všetky tieto vykonané dôkazy zákonom vyžadovaným spôsobom vyhodnotil a z nich vyvodený skutkový záver o skutkovom stave veci a na neho nadväzujúce právne zhodnotenie tiež zákonným spôsobom vyložil v odôvodnení svojho písomného vyhotovenia rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.). V uvedenom ustanovení občiansky súdny poriadok stanovuje obsahové (zákonné) kritériá písomného vyhotovenia rozsudku, ktoré je potrebné dodržať. Táto zákonná požiadavka riadneho odôvodnenia písomnej formy rozsudku má byť v prvom rade prameňom poznania úvah krajského súdu ako v otázke zisťovania skutkového stavu veci, tak i jeho právneho posúdenia. V danom prípade odôvodnenie napadnutého rozsudku nespĺňa požiadavky ustanovené v § 157 ods. 2 O. s. p. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je zrejmé, akými úvahami sa súd pri hodnotení dôkazov riadil, ktoré dôkazy bral pri svojom rozhodovaní do úvahy a z akého dôvodu nepovažoval listinné dôkazy predložené žalobcom za hodnoverné, prípadne čo sa z ktorého dôkazu pokladá za preukázané alebo nie. V odôvodnení rozhodnutia chýba tiež právne posúdenie zisteného skutkového stavu podľa príslušných zákonných ustanovení, ktoré súd použil. Súd v odôvodnení svojho rozsudku nepopisuje žiadne postupy pri hodnotení dôkazov, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní vo veci samej.

Zo všetkých uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci samej.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 18. septembra 2008

JUDr. Margita Fridová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Silvia Važanová